

Onlangs kondigde president Poetin aan een vierde termijn te ambiëren, waardoor hij tot 2024 aan de macht zou blijven. De zegen van deze baboesjka's heeft hij. Zij groeiden op in de Sovjet-Unie en de roerige jaren negentig. Nu is er eindelijk stabiliteit.

Blij met Poetin

Vergrijzing in Rusland

Net als in Nederland is de Russische bevolking aan het vergrijzen. Volgens internationale standaarden spreek je over een verouderde bevolking als meer dan 7 procent van de bevolking boven de 65 jaar is. Momenteel is 13 procent van de Russen boven de 65 jaar. Ter vergelijking, in Nederland is dat 16 procent. Kijken we echter naar het aantal gepensioneerden in beide landen, dan wordt Rusland ineens een stuk grijs, in ieder geval vanuit economisch perspectief gezien. In Rusland ligt de pensioengerechtigde leeftijd lager dan bij ons. Mannen zijn 60 en vrouwen 55 jaar als zij met pensioen gaan. In 2012 waren 32,4 miljoen Russen, 22,7 procent van de totale bevolking, boven de pensioenleeftijd. Vanwege de lage pensioenen zijn er veel Russen - bijna 14 miljoen in 2012 - die na hun pensioen een bijbaantje nemen, bijvoorbeeld als schoonmaker, bewaker of conciërge. In 2035 zullen er volgens de huidige prognoses evenveel gepensioneerde als werkende Russen zijn. De vergrijzing drukt enorm op de Russische staatskas. Het oplossen van het pensioenprobleem is dan ook een van zijn belangrijkste taken, zo verklaarde Poetin eerder deze zomer.

Maria, Jevgenija, Valentina en Natalja op een bankje in de speeltuin in hun buitenwijk van Sint-Petersburg.

'Wij wisten vroeger niet eens dat homoseksualiteit bestond'

TEKST EN FOTO WABKE WAAIJER

In een speeltuin tussen wat troosteloze sovjet-flats in een buitenwijk van Sint-Petersburg verzamelt zich iedere dag een clubje oude vrouwen. Dat de gemiddelde leeftijd waarop mannen in Rusland sterven schrikbarend laag ligt (gemiddeld 64 jaar), wordt door deze vrouwen bevestigd. Allen zijn weduwe, alleen Natalja's echtgenoot van 75 leeft nog, zijn drie broers heeft hij al begraven.

De dames moeten rondkomen van een mager pensioen in een stad waar de voedselprijzen voor Russische begrippen hoog zijn. Desalniettemin zijn ze het erover eens dat Poetin niets te verwijten valt. „Ook Poetin begrijpt niet waar al dat geld dat wij aan vaste lasten betalen naartoe gaat. Hij

staat er alleen voor, reist de hele wereld af en kan niet overal tegelijk zijn. Dankzij hem hoeft Rusland tenminste niet langer op haar knieën voor het Westen. Als we eerder zo iemand als Poetin hadden gehad, was de Sovjet-Unie misschien wel nooit uit elkaar gevallen.”

Corruptie kom je volgens de dames overal tegen, „maar niet zo erg als in Rusland”. Het probleem ligt volgens de dames wederom niet bij Poetin, maar wel aan de top. „Het zijn anderen die hun zakken vullen, niet Poetin.” Tegenstanders van Poetin wijzen er echter maar al te graag op dat Poetin zichzelf al jarenlang verrijkt - en wellicht tot de rijkste mensen ter wereld behoort - via ondoorzichtige eigendomsconstructies in olie- en gasbedrijven.

Onder Poetin vinden de dames hun bestaan echter aangenaam.

„Onder Medvedev niet, nee, nee, breek me de bek niet open!” Op de vraag waarom Medvedev hen niet beviel, willen ze niet eens antwoorden. Dit is illustratief voor hoe er over de periode Medvedev in Rusland gedacht wordt. Medvedev werd nooit serieus genomen. Uiteindelijk was het toch Poetin die het voor het zeggen had.

Morele teloorgang

Eigenlijk willen de dames zich niet om de politiek bekommeren. „Politiek is een smerige zaak.” Wel maken ze zich druk om de moderne jeugd. „Wij begrijpen hen niet, en zij ons niet. Ze zijn verwend en willen slechts werken voor heel veel geld. Alles wat slecht is, komt volgens de dames uit Amerika overgewaaid. Daarom zijn ze ook allemaal voorstander van Poetins

nieuwste stokpaardje, de wet die propaganda op homoseksualiteit verbiedt. „Wij wisten vroeger niet eens dat homoseksualiteit bestond.”

De dames zijn het er allemaal over eens dat zij het veel beter hebben dan hun ouders en grootouders die werden geboren in tsaristisch Rusland en oud werden in de Sovjet-Unie. Desalniettemin denkt Natalja met nostalgie terug aan het leven van haar ouders op de collectieve boerderij. „Op onze kolchoz had je alles, een eigen moestuin, eigen vee, zonnebloemen, papaver, kippen, eenden, ganzen...”

Stabiliteit

Deze vrouwen behoren tot een generatie die de ene na de andere historische omwenteling heeft meegemaakt. „De jaren zestig en ze-

ventig waren de beste, eigenlijk tot het einde van Breznev in 1982. Er was stabiliteit.” De dames vertellen hoe blij ze waren toen ze in 1947, na de Tweede Wereldoorlog, niet langer voedsel op de bon kregen. „Maar in de jaren tachtig, onder Gorbatsjov, keerden de bonnen weer terug.” Er was een tekort aan allerlei producten zoals worst, suiker, alcohol, boter en waspoeder.

Met het einde van de Sovjet-Unie brak opnieuw een moeilijke tijd aan. Na de val van het IJzeren Gordijn stegen de prijzen gigantisch. De generatie die oorlog, honger, schaarste en hyperinflatie heeft meegemaakt, geniet van de stabiliteit onder Vladimir Poetin. Deze baboesjka's hebben altijd achter Poetin gestaan en zullen hem blijven steunen, ondanks hun magere - maar onder Poetin gestaag stijgende - pensioenen.

Valentina (76 jaar)

'We leven sobertjes, maar er zijn er die het slechter hebben'
Pensioen: €315

Valentina is opgegroeid op het platteland. Haar vader is in de oorlog omgekomen toen ze drie jaar was. In 1953 kwam ze als zestienjarige naar Sint-Petersburg (dat toen nog Leningrad heette) om daar de vakschool te volgen. Ook haar broer en zus hebben het platteland ingeruild voor een leven in de grote stad. Valentina komt uit een boerenfamilie met vijf kinderen. „Iedereen is inmiddels overleden. Ik ben alleen overgebleven.” Valentina's man is ook dood. Nu woont ze samen met haar zoon van 47 in een tweekamerappartement. Tot aan haar pensioen werkte Valentina in een fabriek. Omdat zij werkte met chemische stoffen mocht zij al op haar vijftigste met pensioen. Om haar magere toelage te compenseren heeft Valentina na haar pensioen nog tien jaar als schoonmaakster gewerkt in een studentenhuus voor buitenlanders. Ondanks alles is Valentina tevreden met haar oude dag. „De pensioenen zijn wat aan de lage kant, we leven sobertjes, maar er zijn er die het slechter hebben.” Het officiële vastgestelde minimumloon voor Sint-Petersburg is €189 en dat is inderdaad minder dan wat Valentina maandelijks krijgt.

Maria (82 jaar)

'Alles gezien; oorlog, honger, kou'
Pensioen: €470

Maria woont al meer dan tachtig jaar in Sint-Petersburg. Ze was een half jaar toen zij en haar ouders in 1932 naar Sint-Petersburg kwamen. „Sindsdien ben ik er nooit meer weggegaan. Ik heb alles meegemaakt, oorlog, honger, kou...” Omdat Maria de blokkade van Leningrad (1941-1944) overleefde, ontvangt zij net als alle andere *blokkadniki* veel meer pensioen dan haar buurvrouwen die niet tijdens de blokkade in Leningrad woonden. Zij was 37 jaar lang verantwoordelijk voor de controle van schoenen in een schoenenfabriek. Nu is zij heel tevreden met haar oude dag. „Ik heb een goed pensioen. In de winkels kan je alles krijgen. Meer heb ik toch niet nodig?” Ze heeft twee kinderen en kleinkinderen. Eén van de andere dames roept uit: „Haar werkende bestaan duurt nog steeds voort. Nu heeft ze haar handen vol aan haar kleinkinderen.” Maar Maria antwoordt schertsend: „Ik help af en toe met de kleinkinderen maar ik baar zelf geen kinderen meer. En babysitten doe ik ook niet meer!” De andere vrouwen schateren het uit. Maria past niet op haar kleinkinderen omdat zij ver weg wonen. Het is in Rusland heel vanzelfsprekend dat kinderen worden opgevoed door hun oma. Ook Maria's kinderen zijn door haar moeder opgevoed. „Natuurlijk, mijn moeder zorgde voor hen, ik moest immers werken.”

Jevgenija (74 jaar)

'De jeugd van tegenwoordig is passief'
Pensioen: €230

Jevgenija werd geboren in Saratov, een stad aan de Wolga in het zuiden van Rusland. Na haar scheiding heeft ze opnieuw een bestaan opgebouwd in een provinciestad 150 kilometer ten zuiden van Sint-Petersburg. „Na een jaar schoongemaakt te hebben, kreeg ik werk als stukadoor.” Omdat het werk fysiek erg zwaar was, is Jevgenija op latere leeftijd schilder geworden. Ze kijkt naar de moeders die met hun kinderen in de speeltuin spelen. „Daar hadden wij vroeger geen tijd voor. We werkten van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat. Jongeren van tegenwoordig zijn passief omdat ze niet meer gedwongen worden om te werken.” Van haar magere pensioen kan Jevgenija zich alleen het hoogstnodige veroorloven. „Gelukkig stoppen mijn kinderen me zo nu en dan wat toe.” Hoewel Jevgenija geniet van de stabiliteit onder Poetin, zijn er ook dingen waar zij minder tevreden over is. Maandelijks moet iedereen gas, water, licht en andere servicekosten betalen. „Die bedragen worden steeds hoger, maar veel geld verdwijnt in de zakken van corrupte ambtenaren.”

Natalja (75 jaar)

'Het enige dat ik Poetin verwijt, is dat hij zijn vrouw wegging'
Pensioen: €240

De bloemetjesjurk en het blauwe colbertje dat Natalja (75) aanheeft, kocht ze in 1974, toen ze nog als econoom op een militaire fabriek werkte. De kleding ziet er nog goed uit omdat Natalja na het overlijden van haar enige zoon haar mooie kleren tien jaar lang niet meer wilde dragen. Haar zoon overleed in 1999 ten gevolge van een beroerte. Volgens Natalja is de financiële crisis van 1998 hier debet aan geweest. „Ze wilden hem zijn baan afnemen en hierdoor raakte hij in de stress.” Hoewel Natalja klaagt over de gratis medicijnen die haar beloofd zijn als onderdeel van haar pensioen, maar die nooit te krijgen zijn, neemt ze Poetin niets kwalijk. „Het enige dat ik Poetin verwijt, is dat hij bij zijn vrouw wegging.” Natalja kijkt naar haar magere man die er nu ook bij komt staan. „Hij heeft me naar Sint-Petersburg gehaald.” Natalja is namelijk geboren in Kirgizië. Haar voorouders behoorden tot de duizenden boeren uit Centraal-Rusland die begin twintigste eeuw overgeplaatst werden naar Centraal-Azië. De gedwongen volksverhuizing was een onderdeel van de landbouwhervormingen die uitgevoerd werden onder het bewind van tsaar Nicolaas II.

wereldwijd

KROKODIL Op zoek naar gestolen goederen stuitte de Zweedse politie op een 2 meter lange krokodil in een kas bij een woning in Malmö. Volgens de bewoonster had haar veertigjarige partner het huisdier minstens tien jaar geleden cadeau gekregen. Het reptiel is meegenomen naar een tijdelijk onderkomen en moet uiteindelijk onderdak krijgen in een dieren tuin. Dat is echter gemakkelijker gezegd dan gedaan: veel plekken in Zweedse dierenparken zijn te klein voor de grote Nijlkrokodil. Bovendien riskeert hij te worden doodgebeten als hij bij vreemde soortgenoten wordt gezet.

PATRIOT GAMES Rusland wil patriottische videogames maken die moeten helpen bij de opvoeding van de jongste generaties. Het ministerie van Cultuur en het ministerie van Industrie hebben een organisatie van militaire historici opdracht gegeven ideeën voor spellen uit te werken. Het plan voor een eerste game ligt er inmiddels. Die gaat over het ontstaan van de Russische luchtvaart tijdens de Eerste Wereldoorlog. Onderhandelingen met spelontwikkelaars zijn in volle gang. „De bedoeling is dat de spelmakers een realistisch en authentiek beeld geven van gebeurtenissen, zonder dat Russische militairen in een negatief daglicht worden gezet”, aldus een medewerker van het ministerie van Cultuur. „De game moet niet alleen vermakelijk zijn, maar ook als patriottische educatie dienen.”

SOEPDIEF Een vakantie in Siberië zal een Russisch stel vermoedelijk nog lang bijblijven. De man en de vrouw kregen in het holst van de nacht bezoek van een beer, die zich tegoed kwam doen aan een pan met bietensoep in het huis. Het paar schrok wakker van het lawaai en zag nog net hoe een beer de ruiten van hun vakantiewoning intikte en door een raam klonk. Daar leefde het dier zich uit op de soep én op het interieur van de woning. De politie moest uitrukken om het angstige stelletje van de ongenode tafelgang te verlossen. Toen agenten arriveerden, bleek de beer rond te hangen in de tuin van het vakantiehuisje. De soepdief bleek niet uit te zijn op een confrontatie: na een waarschuwingsschot besloot de beer het bos in te vluchten.

DA VINCI Lang werd gedacht dat Leonardo da Vinci slechts één tekening had gemaakt van de edelvrouw Isabella d'Este. Nu is echter ook een schilderij van de vrouw opgedoken, dat jaren is bewaard in een Zwitserse kluis. De ontdekking van de 'nieuwe' Da Vinci beantwoordt een hoop vragen van kunstkeners. Die vermoedde tot nu toe dat Da Vinci geen tijd of belangstelling meer had om de edelvrouw te schilderen. Het schilderij (61 bij 46 centimeter) lag lange tijd weg te stoffen in de collectie van een Italiaanse familie, die anoniem wil blijven. Onderzoek moet uitwijzen of elementen uit het kunstwerk niet gemaakt zijn door Gian Giacomo Caprotti, een van Da Vinci's leerlingen. Enkele details zouden zijn geschilderd door deze jonge Italiaan, van wie werd beweerd dat hij de minnaar was van de geschilderde Isabella d'Este.

De tekening die Leonardo Da Vinci maakte van Isabella d'Este, en het schilderij dat nu in een Zwitserse kluis is opgedoken.

MONNIK Een tiener uit het Vlaamse Sint-Laureins mag van de rechter niet naar India om er een boeddhistische monnik te worden. Het Hof van Beroep in Gent betwijfelt of de vijftienjarige Giel wel in staat is om de gevolgen van zijn beslissing realistisch in te schatten. Vorige maand had het Hof Giels vertrek op de valreep opgeschort in afwachting van verder onderzoek. De moeder staat achter de plannen van haar zoon om een opleiding van vijftien jaar in een klooster te gaan volgen. Een oom van de jongen meent echter dat hij wordt geïsoleerd en afgeschermd van de buitenwereld en schakelde de rechter in.

VLEGANGST De twaalfjarige Joe Thompson uit Engeland is ruim een jaar langer dan gepland in Abu Dhabi gebleven vanwege vlieg angst. Hypnotiseurs hebben hem uiteindelijk deze week het vliegtuig in gekregen zodat hij weer naar huis kon. Vier keer eerder was dat niet gelukt. Het gezin Thompson was vanwege het werk van de vader naar Abu Dhabi gegaan. Moeder en dochter keerden na de geplande periode terug naar Groot-Brittannië, terwijl vader en zoon noodgedwongen in het Arabische land bleven. De jongen vermoedt dat een oorontsteking op de heenreis zijn vlieg angst heeft veroorzaakt.